

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“ธมฺมสฺสวณมย — บุญที่สำเร็จด้วยการฟังพระธรรม”

คำว่า **ธมฺมสฺสวณมย** อ่านตามภาษาบาลีว่า **ด้า - มัด - สะ - วะ - นะ - มะ - ยะ**] มาจากคำว่า **ธมฺม** (พระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า) **สวณ** (การฟัง) กับคำว่า **มย** (สำเร็จ) และชื่อน **สุ** จึงรวมกันเป็น **ธมฺมสฺสวณมย** เขียนเป็นไทยได้ว่า **ธัมมัสสวณมัย** เป็นการแสดงถึงความดีหรือบุญที่สำเร็จด้วยการฟังพระธรรม ขณะที่ฟังพระธรรมเข้าใจ เป็นความดีประการหนึ่ง บุญเกิดขึ้นแล้วในขณะนั้น และที่จะเป็นการฟังพระธรรมจริงๆ ได้ประโยชน์จริงๆ ต้องเป็นการฟังคำจริงที่เป็นพระธรรมคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นไปเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก มีจุดประสงค์ที่ถูกต้องในการฟังว่าฟังเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก สะสมความเข้าใจไปตามลำดับ ชัดเกลาคความไม่รู้ และกิเลสทั้งหลาย เท่านั้น ไม่ใช่ฟังเพื่อลาภ สักการะ สรรเสริญ หรือแม้แต่เพียงเพื่อให้คนอื่นรู้ว่าตนเองมีศรัทธาในการฟังพระธรรม เมื่อมีความเข้าใจอย่างถูกต้องแล้ว ก็เป็นประโยชน์ตน คือมีความเข้าใจเกิดขึ้น และยังสามารถกล่าวธรรมตามที่ตนเองเข้าใจแก่ผู้อื่นให้มีความเข้าใจอย่างถูกต้องด้วย ขณะนั้นก็เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ตามข้อความจากปรมัตถทีปนี อรรถกถา ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ ปุณฺณกิริยาวัตถุสูตร ว่า “การที่คนฟังธรรม ด้วยจิตอ่อนโยน มุ่งแต่ประโยชน์แก่กุลมิโยนิสมนสิการ (ใส่ใจอย่างถูกต้องแยบคาย) ไปว่า นี่เป็นอุบาย (แนวทาง) ให้ได้บำเพ็ญประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น แน่นนอน นี่เป็นบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยการฟังธรรม, แต่การที่คน ๆ หนึ่งฟังธรรมด้วยคิดว่า ชนทั้งหลายจักรู้จักเราว่า เป็นผู้มึศรัทธา ด้วยวิธีนี้ไม่มีผลมากมาย”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเรื่องที่ยาก ละเอียด ลึกซึ้ง ถ้าพระธรรมง่าย ก็คงไม่ต้องอาศัยพระปัญญาคุณของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะใครๆ ก็ย่อมสามารถที่จะเข้าใจสภาพธรรมได้เอง แต่สภาพธรรมแม้ที่กำลังมีในขณะนี้ ก็ยังไม่มีใครสามารถที่จะรู้ได้ว่าเป็นธรรม เพราะเหตุว่าเป็นเรา ไม่ว่าจะเห็น จะได้ยิน จะได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส คิดนึก ตั้งแต่เกิดจนตายก็เป็นเราทั้งนั้น มองหาธรรมไม่เจอว่าธรรมอยู่ที่ไหน

ต่อเมื่อใดที่ได้ฟังพระธรรมแล้ว สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปที่ละเล็กทีละน้อย ก็ไม่ต้องไปหาธรรมที่ไหนเลย เพราะว่ามีธรรมเกิดขึ้นเป็นไปอยู่ทุกขณะ ไม่มีวันที่จะพ้นจากธรรม เพราะฉะนั้นการที่จะรู้ว่าเป็นธรรม จึงไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะเหตุว่าถ้าเป็นธรรมแล้ว ก็ไม่มีอะไรที่เป็นเราเป็นใคร หรือเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่ต้องเป็นสภาพธรรมที่มีจริง มีลักษณะเฉพาะธรรมนั้นๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใคร แล้วสิ่งใดก็ตามที่ปรากฏ ถ้าคิดให้ลึกๆ ให้ถูกต้องจริงๆ ก็จะสามารถเข้าใจได้ว่าสิ่งที่ปรากฏ ต้องเกิดขึ้น ถ้าไม่มีการเกิดขึ้นก็หมายความว่าไม่มีอะไรปรากฏเลย

ทุกขณะตั้งแต่เกิดจนตาย มีธรรมเกิดขึ้นเป็นไปอยู่ตลอดเวลา แต่เมื่อไม่รู้ตามความเป็นจริง ก็ยึดถือสภาพธรรมที่เกิดเพราะเหตุปัจจัยทั้งหมดว่าเป็นเรา เพราะฉะนั้น ก็จะเห็นได้ว่าถ้าพิจารณา ไตร่ตรองจริงๆ ก็สามารถที่จะเข้าใจความจริงของธรรม แต่ก็ไม่มีใครไตร่ตรองในลักษณะนี้ได้เอง จนกว่าจะได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ซึ่งเป็นคำจริงทุกคำ เป็นคำที่เกื้อกูลให้มี ความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด

กว่าจะได้เข้าใจถูกต้องตามความเป็นจริงของสภาพธรรมที่มีการเกิดขึ้น มีการปรากฏ แล้วดับไป ก็ต้องเป็นการฟังด้วยการพิจารณาจริงๆ จึงจะสามารถรู้ในพระคุณที่ได้ทรงประกาศความจริงของ สภาพธรรมถึงความเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมโดยละเอียด โดยนัยประการ ต่างๆ ตลอด ๔๕ พรรษา เพราะว่าไม่ใช่เป็นสิ่งที่ใครเพียงฟังเดี๋ยวนี้แล้วก็จะรู้แจ้งอริยสัจธรรมได้ เพราะว่าฟังแล้วก็ต้องฟังอีก แล้วก็ต้องมีการพิจารณาไตร่ตรอง จนกระทั่งสามารถที่จะประกาศแจ้ง ลักษณะจริงๆ ของสภาพธรรมได้ เพราะฉะนั้น ธรรม เป็นเรื่องที่ยาก ใช่ว่าเรื่องที่เพียงฟังวันนี้แล้ว ทุกคนก็จะเห็นว่าเป็นธรรมทั้งหมดไม่ใช่เราอีกต่อไป จึงแสดงให้เห็นว่าการอบรมเจริญปัญญาต้องเป็น ไปตามลำดับ ที่สำคัญที่สุดคือ ไม่ขาดการฟังพระธรรม ค่อยๆ สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปที่ละเล็ก ที่ละน้อย ขณะที่ฟังพระธรรมเข้าใจ ขณะนั้นเป็นบุญ เป็นความดีที่ประเสริฐ เป็นเครื่องชำระจิตให้ สะอาดปราศจากความไม่รู้ที่สะสมมาอย่างยาวนานในสังสารวัฏฏ์ เป็นบุญที่สำเร็จด้วยการฟังพระ ธรรม ซึ่งก็คือธรรมฝ่ายดี ได้แก่ กุศลจิต และเจตสิกธรรมที่เกิดร่วมด้วย เป็นธรรมที่เกิดขึ้น เพราะเหตุปัจจัย ไม่ใช่เรา.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]